

TENKİS DAVASI HAKKINDA

-HUKUK BÜLTENİ-

17.08.2022

I. GİRİŞ

Tenkis davası, murisin saklı payı ihlal eden ölüme bağlı veya sağlararası ivazsız kazandırmalarının yasal sınıra indirilmesini amaçlamaktadır. Bu bültende tenkis davasının çeşitleri, hukuki niteliği ve şartları özetlenecektir. Tenkis davasının konusu ölüme bağlı ve sağlararası kazandırmalar ekseninde incelenecektir. Son olarak tenkis davasında görevli ve yetkili mahkemeler, ispat yükü, hak düşürücü süre ve tenkis davasının hüküm ve sonuçları aktarılacaktır.

II. SAKLI PAYLI MİRASÇILARA VE TENKİS DAVASI

Türk Medeni Kanunu (“TMK”) m. 506 saklı paylı mirasçıları ve miras oranlarını düzenlemiştir. Maddenin tenkis davası ile ilişkisi doğrudandır. Zira sadece saklı paylı mirasçılar tenkis davasına başvurulabilirler. Mirasın tenkisinin dava yoluyla ileri sürülme zarurieti bulunmamaktadır. TMK m. 571/III fıkrasına göre tenkis def’i yoluyla da ileri sürülebilmektedir¹.

III. TENKİS DAVASININ ÇEŞİTLERİ

1. TMK m. 560 vd. hükümlerine göre tenkis davası

Murisin yapmış olduğu ölüme bağlı veya sağlararası kazandırmalarla saklı payın ihlali sonucunda ihlal oranında tenkis olunan davalardır.

2. TMK m. 519/I hükümlerine göre tenkis davası

Saklı pay sahibi olmayan mirasçılar veya vasiyet alacaklılarına yükletilen vasiyet borçlarının kendilerine aktarılan tereke mevcudunu veya miras payını ya da lehlerine yapılan kazandırma miktarını aşması durumunda ihlal oranında tenkis olunan davalardır.

3. TMK m. 527 hükümlerine göre tenkis davası

Murisin miras sözleşmesinden kaynaklanan borçlarıyla açıklanması mümkün olmayan ölüme bağlı veya sağlararası kazandırmalarda bulunmuş olması sonucunda tenkisi talep olunan davalardır.

¹ EREN/AKTÜRK, Türk Miras Hukuku, 1.b., Ankara, 2019, sh. 245.

4. TMK m.566/II hükümlerine göre tenkis davası

Miras sözleşmesiyle elde ettiği kazandırma tenkise tabi tutulan kimse, bu kazandırma için murise verdiği karşılığın tenkis oranında geri verilmesini talep edebilir.

5. TMK m. 276/III hükümlerine göre tenkis davası

Karı ve kocanın paylaşım sözleşmesi neticesinde mal ortaklığı rejimini kabul etmesi durumunda, daha önce ölenin altsoyuna, ölüm anında kalması gereken ortaklık mallarının dörtte birinden daha az hisse bırakmayı kararlaştırmış olmalarıdır².

6. TMK m. 562 hükümlerine göre tenkis davası

Borç ödemekten aciz hale gelen veya iflasına karar verilen saklı paylı bir mirasçının, dava açmamak suretiyle alacaklılarına zarar vermesi sonucunda bu davada tenkis talep olunur.

IV. TENKİS DAVASININ HUKUKİ NİTELİĞİ

Bu dava niteliği itibariyle yenilik doğuran bir davadır³. Nitekim tenkis davasından hareketle mevcut hukuki durumun değiştirilmesi, ortadan kaldırılması veya yeni bir hukuki durumun yaratılması istemini kapsayan davalara yenilik doğuran dava denilmektedir⁴. Tenkis davası ne bir eda davası ne de bir tespit davasıdır⁵. Zira eda davasındaki gibi saklı payın geri verilmesi yönünde bir mahkûmiyet ya da tespit davasındaki gibi mevcut hukuki durumun tespitinden ziyade ihlalin tespiti ve ortadan kaldırılması söz konusudur⁶. Bu sebeplerle kazandırmanın ivazlı veya ivazsız olmasına göre bir miras sebebiyle istihkak veya mirasın paylaşılması veya özel nitelikte bir dava olan eda davası, tenkis davasıyla birlikte veya tenkis davasından sonra açılabilir⁷.

V. TENKİS DAVASININ ŞARTLARI

TMK m. 560/I hükmüne göre murisin yapmış olduğu kazandırmalarla tasarruf edilebilir kısmı aşmış, akabinde bu aşma neticesinde ilgili davacı mirasçının saklı payını ihlal etmiş olmalıdır.

1. Murisin tasarruf edilebilir kısmı aşmış olması

Tenkis davasının ilk koşulu, murisin yapmış olduğu ivazsız ölüme bağlı veya sağlararası kazandırmalarla tasarruf oranını almış olmasıdır. Nitekim bu durum TMK m. 560/I, 565, 567 hükümlerinde düzenlenmektedir⁸. Murisin tasarruf edilebilir kısmı aşıp aşmadığı terekenin

² Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 247.

³ Serozan/Engin, Miras Hukuku, 2. B., Ankara, 2008, sh. 178, N 97.

⁴ Arslan/Yılmaz vd., Medeni Usul Hukuku, 4.B, Ankara, 2018, sh. 303.vd.

⁵ Dural/Öz, Türk Özel Hukuku, Cilt IV, Miras Hukuku, 11.b., İstanbul, 2017, N. 1197.

⁶ Y. 1. HD, 31.05.2017 T., E. 2017/2295, K. 2017/3044.

⁷ YHGK, 07.07.2010 T., E. 2010/360, K. 2010/372.

⁸ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 251.

tespit ve değerlendirilmesine bağlıdır⁹. Tereke bir malvarlığı olduğu için, bunun aktif ve pasif kısmı bulunmaktadır. Murisin ölüm anında fiilen bırakmış olduğu malvarlığı değerleri terekenin aktif kısmıdır, yani terekenin mevcuttur¹⁰. TMK m. 507/II hükmüne göre cenaze giderleri, terekenin mühürlenmesi ve yazımı giderleri, muris ile yaşayan ve onun tarafından bakımı yapılan kimselerin üç aylık giderleri terekenin pasif kısmını oluşturur. Terekenin pasif kısmı tereke mevcudundan indirilir.

Terekenin tasarruf edilebilir kısmını hesaplamak için tespiti yapılan terekeye parasal bir değer biçilmesi gerekmektedir. Taşınır ve taşınmaz mallarda mirasın açıldığı gündeki satım değerleri esas alınır¹¹. Tahvil ve hisse senetleri gibi borsada kayıtlı değerler, murisin ölüm günü borsadaki fiyatları üzerinden terekeye eklenir¹². Murisin borçları ölüm günündeki değer üzerinden takdir olunur¹³. Kısaca bu durumu şu şekilde formülize edebiliriz:

$$TEREKE AKTİFİ^{14} - TEREKE PASİFİ^{15} = NET TEREKE + TENKİSE EKLENECEK DEĞERLER^{16}$$

Terekenin tespit edilmesi ve değerlendirilmesi tek başına yeterli değildir. Zira tasarruf oranının hesaplanabilmesi açısından ayrıca saklı paylar toplamının da bulunması gerekmektedir¹⁷. Saklı payın önemi, öncelikle mirasa katılan saklı paylı mirasçılarının yasal miras paylarının belirlenmesi zaruriyetinden ileri gelmektedir. Paylar belirlendikten sonra TMK m. 506 hükmü vasıtasıyla her mirasçının saklı payı belirlenir ve bunlar birbiriyle toplanır¹⁸.

Tasarruf oranının hesaplanmasının akabinde murisin yapmış olduğu kazandırmaların miktar olarak tespiti aşamasına geçilir. Nitekim ancak miktar tespiti yapıldıktan sonra tasarruf oranının aşılıp aşılmadığı gerçeğine ulaşılabilecektir¹⁹.

Son olarak bu kısımda bahsedilmesi gereken husus mirası ret, mirasçılıktan çıkarma, mirastan feragat ve mirastan yoksun kalmanın tasarruf oranına etkileyip etkilemediği tartışmasıdır. TMK m. 611/I hükmüne göre mirası reddeden muristen önce ölmüş sayıldığından, mirası reddedenin payı diğer mirasçılara intikal etmekte, sonuç olarak murisin tasarruf oranı artmamaktadır²⁰. Mirastan ivazsız bir şekilde feragat durumu da mirası ret ile benzerlik teşkil eder. Fakat mirastan ivazlı feragat, mirasçılıktan çıkarma ve mirastan yoksun kalma kurumlarında

⁹ Y. 3.HD, 02.10.2017 T., E. 2017/152, K. 2017/13094.

¹⁰ Dural/Öz, Miras Hukuku, N. 1097 vd.

¹¹ Y 16.HD, 22.10.2010 T, E. 2010/7234, K. 2010/6245.

¹² Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 259.

¹³ Serozan/Engin, Miras Hukuku, N. 14

¹⁴ Murisin terekesindeki malvarlığı değerleri, ölüme bağlı tasarruflar.

¹⁵ Murisin borçları, cenaze giderleri, terekenin mühürlenmesi ve yazımı masrafları, Muris ile yaşayanların 3 aylık geçim giderleri.

¹⁶ Tenkise tabi sağlararası tasarruflar, Denkleştirmeye tabi kazandırmalar.

¹⁷ Eren Fikret, Türk Medeni Hukukunda Tenkis Davası, Ankara, 1973, sh. 37 vd.

¹⁸ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 262.

¹⁹ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 263.

²⁰ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 264.

çıkarılanın, yoksun kalanın veya ivazlı feragat edenin miras payı murisin tasarruf oranına eklenmektedir²¹.

2. Saklı payın ihlal edilmiş olması

Murisin tasarruf oranının aşması neticesinde saklı paylı mirasçının (davacının) saklı payının ihlal edilmiş olması gerekmektedir. Bu ikisi arasında bir illiyet bağı yok ise tenkis davası açmak mümkün değildir²². Saklı payın ihlal edilmiş olduğunun tespiti sadece saklı payın yasal mirasçılık yoluyla intikaliyle ortaya çıkmamaktadır. Bunun yanında, saklı payın tamamı veya bir kısmı ölüme bağlı veya sağlararası ivazsız tasarruflarla da bırakılabilmektedir²³. Bu tasarrufların saklı payı ihlal ettiğini ispat tasarrufun kazandırma olduğunu iddia eden üzerindedir.

VI. TENKİS DAVASININ KONUSU

Tenkise tabi ivazsız kazandırmalar ölüme bağlı kazandırmalar (TMK m. 560-562) ve sağlararası kazandırmalar (TMK m. 565, m. 567) şeklinde incelenecektir.

1. Ölüme Bağlı Kazandırmalar

TMK m. 570 hükmünde “*Tenkis, saklı pay tamamlanıncaya kadar, önce ölüme bağlı tasarruflardan ... yapılır*” denilmek suretiyle ölüme bağlı tasarrufların tenkisteki önemi ve sırası ifade edilmektedir. Vasiyetname ve miras sözleşmesiyle yapılan ölüme bağlı tasarruflar her ikisi de tenkise tabidir. Fakat bağlayıcılığı açısından muris ölüncüye kadar vasiyetnameden dönebilirken, miras sözleşmesi ile muris için bağladır ancak kanunda sayılan istisnai durumlarda miras sözleşmesinden dönebilmektedir²⁴.

2. Sağlararası Kazandırmalar

Saklı payın etkili bir şekilde korunabilmesi için ölüme bağlı tasarruflar akabinde sağlararası kazandırmalara da gidilmektedir. Zira muris sağlararası kazandırma yöntemine gittiği durumlarda da saklı payın korunması amaçlanmaktadır²⁵. TMK m. 565/I hükmünde 4 (dört) bent halinde tenkise tabi sağlararası kazandırmalar aşağıdaki gibi sayılmıştır.

Madde 565- Aşağıdaki karşılıksız kazandırmalar, ölüme bağlı tasarruflar gibi tenkise tâbidir:

1. Mirasbırakanın, mirasçılık sıfatını kaybeden yasal mirasçıya miras payına mahsuben yapmış olduğu sağlararası kazandırmalar, geri verilmemek kaydıyla altsoyuna malvarlığı devri veya borçtan kurtarma yoluyla yaptığı kazandırmalar ya da alışılmışın dışında verilen çeyiz ve kuruluş sermayesi,

2. Miras haklarının ölümünden önce tasfiyesi maksadıyla yapılan kazandırmalar,

²¹ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 266.

²² Y. 1.HD, 14.01.2014 T., 2013/14424 E., 2014/172 K.

²³ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 271.

²⁴ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 283.

²⁵ Eren, Türk Medeni Hukukunda Tenkis Davası, sh. 65 vd.

3. Mirasbırakanın serbestçe dönme hakkını saklı tutarak yaptığı bağışlamalar ve ölümünden önceki bir yıl içinde âdet üzere verilen hediyeler dışında yapmış olduğu bağışlamalar,

4. Mirasbırakanın saklı pay kurallarını etkisiz kılmak amacıyla yaptığı açık olan kazandırmalar.

İlk bent, en kapsamlı ve öğretide farklı yorumlanan bir banttir. Burada hâkim (objektif) görüşe yer vermeye çalışacağız. Objektif görüşe göre ilk bent şunları kapsamaktadır:

a. *Miras payına mahsuben verilmiş olup da denkleştirme yükümlüsünün yasal mirasçılık sıfatını kaybetmesinden dolayı denkleştirmeye tabi olmayan kazandırmalar*: Yasal mirasçılık sıfatı yukarıda da arz ettiğimiz üzere mirası ret, mirastan feragat, mirasçılıktan çıkarılma veya mirastan yoksunluk kurumları ile kaybedilmiş olmalıdır.

b. *Nitelikleri itibariyle denkleştirmeye tabi olup da murisin bundan muaf tuttuğu kazandırmalar*: TMK m. 669/II hükmüne göre altsoya yapılan malvarlığı devri, borçtan kurtarma, kuruluş sermayesi ve mutata olmayan çeyiz vb. kazandırmalardır.

İkinci bent, murisin ölümden önce miras haklarının tasfiyesi maksadıyla yapılan kazandırmaları düzenlemektedir. Bu kazandırmalar saklı payı ihlal etmeleri durumunda tenkise tabi olacaklardır²⁶. TMK m. 573 hükmü ayrıca mirastan feragat eden saklı paylı mirasçıya yapılan sağlararası kazandırmanın, saklı payı ihlal etmesi durumunda, tenkise tabi olacağını düzenlemiştir.

Üçüncü bent, hem murisin dönme hakkını muhafaza etmesi bağlamından hem de istisnai durumları öngörmesi açısından önem arz etmektedir. TBK m. 285 vd. hükümlerine göre bağışlama sözleşmesi ile bağışlayan karşılığında eşit bir edim almaksızın, bağışlama kastıyla kendi malvarlığından bağışlanana zenginleştirmektedir²⁷. Burada değinilmesi gereken kıstas ilk olarak bağışlamanın muris nezdinde dönme hakkının saklı tutulduğudur. Eğer ki dönme hakkını kullanmadığı bir bağışlama ise murisin ölümünden bir yıl önceki bir bağışlama olmasıdır. Bir yıllık süre tenkise tabi kazandırmanın tek istisnası adet üzerine verilen hediyelerdir.

Dördüncü bent, ilk üç bentten farklı olarak saklı payın ihlalini subjektif bir şarta bağlamıştır. Nitekim ilk üç bentte murisin niyet ve kastı gibi yoruma açık unsurlardan ziyade saklı payın ihlalinin gerçekleşmesi objektif olgularda aranmaktadır²⁸. Dördüncü bent manası itibariyle kanuna karşı hilenin özel bir şeklidir. Bu bent özelinde gerçekleşen bağışlamalar adet üzerine verilen hediyeler olsa dahi bir yıllık kriterlere de bağlı değildir ve her zaman tenkisi talep edilebilir²⁹. Bu kısımda muris muvazaası üzerinde durmakta fayda vardır. İlk olarak, muris gizli bir bağışlama ile mirasçılardan birine kazandırma yapmış olmalıdır. İkinci şart, muris

²⁶ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 298.

²⁷ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 301.

²⁸ Eren, Türk Medeni Hukukunda Tenkis Davası, sh. 92 vd.

²⁹ YHGK, 10.06.2015 T., E. 2014/52, K. 2015/1524.

mirasçısına mülkiyeti kendisine ait bir malvarlığı bağışlamalıdır. Bu suretle muris saklı pay kurallarını etkisiz kılarak ihlal etmiştir³⁰.

VII. TENKİS DAVASINA İLİŞKİN USULİ MESELELER

1. Görevli ve Yetkili Mahkeme

HMK m. 2 hükmüne göre değer ve miktara bakılmaksızın görevli mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesidir. TMK m. 576/II hükmüne göre yetkili mahkeme murisin yerleşim yeri mahkemesidir.

2. Tenkis Davasında Taraflar

Tenkis davasını TMK m. 560/I hükmüne göre kural olarak saklı paylı mirasçılar açabilirler. Saklı paylı mirasçılar kavramı içine TMK m. 505-506'a göre murisin altsoyu, ana ve babası ile sağ kalan eşi girmektedir. Saklı paylı mirasçılık sıfatı tek başına tenkis davası açmak için yeterli değildir. Bunun yanında, saklı payı talep hakkının da bulunması gerekmektedir. Örneğin, muris öldüğünde altsoyu da var ise murisin anne ve babası tenkis davası açamaz³¹. Tüm bunların yanında saklı paylı mirasçının herhangi bir nedenle (mirastan ret, feragat vb.) yasal mirasçılık sıfatını da kaybetmemiş olması gerekmektedir³².

Tenkis davasını açma hakkı ilgili davacı (saklı paylı mirasçının) ölümü halinde külli haleflerine geçer. Lakin ilgili saklı paylı mirasçı mirasın açılmasından sonra, yani murisin ölümünden sonra ve davanın açılmasından önce ölmüş olması gerekmektedir³³.

Bunun yanında istisnai olarak saklı paylı mirasçı yerine saklı paylı mirasçının alacaklıları ve iflas masası da tenkis davası açabilmektedir. Öncelikle tenkis davasının şartları mevcut olmalıdır. Kısacası muris tasarruf edilebilir kısmı aşmalı ve neticesinde saklı paylı mirasçının saklı payı ihlal edilmiş olmalıdır. İkinci şart, saklı paylı mirasçıya karşı borç ödemekten aciz belgesi veya iflas kararı alınmış olmalıdır. Üçüncü şart, saklı paylı mirasçı tenkis davasını kendisi açmamış olmalıdır. Dördüncü şart, saklı paylı mirasçıya tenkis davasını açması için yapılan ihtar sonuçsuz kalmış olmalıdır³⁴.

Son olarak tenkis davasında davalı sıfatına haiz olanlar TMK hükümlerinde açıkça belirtilmiş değildir. Tenkis davası murisin saklı payı ihlal eden ve tasarruf edilebilir oranın aşılması suretiyle açılabilmesine göre ve bu oran yasal sınıra indirme amacı güdüldüğünden hareketle, ilgili kazandırmalardan yararlanan lehtarların davalı taraf olması gerekmektedir³⁵.

³⁰ Y. 1.HD, 13.01.2015 T., 2013/16004 E., 2015/193 K.

³¹ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 336.

³² Eren, Türk Medeni Hukukunda Tenkis Davası, sh. 119.

³³ İmre/Erman, Miras Hukuku, 13.b., İstanbul, 2017, sh. 264.

³⁴ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 344 vd.

³⁵ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 353; İmre/Erman, Miras Hukuku, sh. 265.

3. Tenkis Davasında İspat Yükü

Tenkis davasında ispat yükü davacılar üstündedir. Davacı murisin tasarruf edilebilir kısmı aşması sonunda, saklı paylarının ihlal edilmiş olduğunu da ispat etmek zorundadırlar. Tenkis davasının açılabilmesi davacıların tasarruf edilebilir kısmın aşılması ile saklı payın ihlali arasında bir illiyet bağıını ispat etmesine bağlıdır. Davacı ayrıca miras bırakanın yapmış olduğu kazandırmaların tenkise tabi kazandırmalar olduğunu da ispat etmelidir. TMK m. 565/I hükmünde 4 (dört) bent halinde sayılan sağlar arası kazandırmaların varlığını, bir yıllık süre içinde olduğunu da davacı ispat etmek zorundadır. Saklı pay kurallarını etkisiz kılma kastını ispatı her tür delille, tanıkla da ispat edilebilir³⁶.

4. Tenkis Davasını Açma Hakkını Düşüren Süreler

TMK m. 571/I hükmüne göre tenkis davasını açma hakkı belirli sürelerle bağlanmıştır. Bu açıdan belirli bir tarihten itibaren 1 (bir) ve 10 (on) yıllık süre içinde açılmayan tenkis davası hak düşürücü süre kapsamında düşer. Bir yıllık sürenin işlemeye başlaması, öncelikle, davacının murisin ölümünü, daha sonra da mirasçı olduğunu ve son olarak, saklı payını ihlal eden kazandırmanın varlığını itila etmiş olması gerekmektedir³⁷. Eğer bu sübjektif öğrenme şartı gerçekleşmiyor ise kanun koyucu azami bir süre 10 yıllık süreyi belirlemiştir.

5. Tenkis Davasının Hüküm ve Sonuçları

Tenkis kararının hukuki niteliği, saklı payın ihlaline sebebiyet veren kazandırmaların yasal sınıra indirilmesidir. Daha önce de bahsettiğimiz üzere tenkis kararı da hukuki niteliğine uygun olarak, yenlik doğurucu bir karardır³⁸. Bunun yanında tenkis davası ne bir eda davası ne de bir tespit davasıdır. Zira tenkis davası hak düşürücü süreye bağlı olmasından hareketle tespit davasından, kazandırmanın davacıya teslimini emredilmesi açısından eda davasından ayrılmaktadır³⁹.

Tenkis kararı aleyhine dava açılmayan lehtar açısından hüküm ve sonuçlarını doğurmayacağı gibi, birden fazla saklı paylı mirasçıdan sadece birisi tenkis davası açıtıysa sadece davayı açan hakkında hüküm ve sonuçlarını doğuracaktır⁴⁰. Bu sebeple üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesi de mümkün değildir.

Tenkis kararı TMK m. 570 hükmüne göre tenkiste sıra gözetilerek yapılmaktadır. Şöyle ki⁴¹:

³⁶ Y. 1.HD, 05.06.2005 T., 2005/5913 E., 2005/6859 K.

³⁷ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 359; İmre/Erman, Miras Hukuku, sh. 266; Dural/Öz, Miras Hukuku, N. 1235.

³⁸ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 364; Dural/Öz, Miras Hukuku, N. 1196.

³⁹ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 365.

⁴⁰ Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 366; Dural/Öz, Miras Hukuku, N. 1201.

⁴¹ Eren, Türk Medeni Hukukunda Tenkis Davası, sh. 159 vd.

- 1. Sıra: Ölüme Bağlı Tasarruflar: Hangi tarihte yapılırsa yapılsınlar, murisin ölümünde meydana geldikleri için hep birlikte ve orantılı olarak tenkis edilirler.
- 2. Sıra: Sağlar arası Tasarruflar: Ölüme bağlı tasarruflar tenkis edilmesine rağmen saklı paylı mirasçı (davacı) saklı payının karşılığını elde edememiş ise sağlar arası kazandırmalar en son tarihten itibaren başlanarak geriye doğru tenkis edilir.
- 3. Sıra: Kamu yarına yapılan ölüme bağlı tasarruflar: TMK m. 570/II hükmüne göre kamu tüzel kişilerine, kamu yararlı dernek ve vakıflara yapılan ölüme bağlı tasarruflar ilk iki sıradan sonra tenkise tabidir.
- 4. Sıra: Kamu yararına yapılan sağlar arası tasarruflar: TMK m. 570/II hükmüne göre kamu tüzel kişilerine, kamu yararlı dernek ve vakıflara yapılan sağlar arası tasarruflar ilk üç sıradan sonra tenkise tabidir.

Davalı lehtar açısından tenkis kararının hüküm ve sonuçları tasarrufun ölüme bağlı veya sağlar arası olmasına göre farklılık göstermektedir. Tenkis kararından sonra eda davası açılması gerekmekte ise de uygulamada tenkis davası ile eda davası sağlar arası kazandırmalarda birlikte açılabilir⁴². Fakat ölüme bağlı tasarruflarda lehtar üçüncü kişi ise kazandırmanın geri verilmesi için istihkak davası ile eğer lehtar davacının ortak mirasçısı ise kazandırmanın geri verilmesi mirasın paylaşılması davası ile sağlanmaktadır⁴³.

VIII. SONUÇ

Tenkis davasının hukuki niteliğine ve şartlarına baktığımızda kanun koyucunun olabildiğince tüm ihtimalleri düzenleyerek ve göz önünde bulundurarak saklı paylı mirasçının saklı pay oranını muhafaza altına aldığı görülmektedir. Fakat diğer taraftan tenkis davasının muris açısından murisin yaptığı tasarruflarının ve lehtarlar açısından lehtarlara yapılan kazandırmaların hakkaniyetli bir şekilde tenkise tabi olması ve bu kişilerin tasarruf ve kazandırmalarının zedelenmemesi açısından gözetilen bir denge politikası mevcuttur. Bu suretle tenkis davasının uygulamada bir süreç olduğunu bilmek taraf avukatlarının bu süreci yürütürken tenkis davası ile birlikte birçok TMK, TBK ve HMK kurumunu tenkis davası ile birlikte devreye aldığını davalı (lehtar) müvekkil veya davacı (saklı paylı mirasçı) müvekkillerine izah etmeleri gerekmektedir.

Saygılarımızla

Forensis Hukuk Bürosu

⁴² Eren/Aktürk, Türk Miras Hukuku, sh. 395.

⁴³ İnan/Ertay/Albaş, İnan Türk Medeni Hukuku, Miras Hukuku, 9.b., Ankara, 2015, sh. 429.

Not: Bültenimizde yer verilen açıklamalar, ilgili mevzuat çerçevesinde konuyu genel hatlarıyla ele alır tarzda hazırlanmıştır. Size özel detaylı bilgi için bir hukuk bürosuyla bağlantıya geçmenizi tavsiye ederiz.

FORENSIS

attorney partnership